

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 303 **din 01.04.2020**

Dosar nr: 522/2019

Petiția nr: 3939/10.07.2019

Petent:

Reclamate: DGASPC Mures
ANPD

Obiect: discriminare prin limitarea drepturilor de calatorie interurbana pentru petenta incadrata in grad de handicap

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentei

1.

Numele și domiciliul reclamatelor

2. DGASPC Mures, str. Trebely nr. 7, Tg.Mureș, jud. Mureș

3. ANPD, Calea Victoriei nr. 194, Sector 1, București

II. Obiect și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petenta reclamă încheierea de catre reclamate a unui protocol de transport interurban cu îngrădiri ale biletului unic, respectiv cu limitarea drepturilor de calatorie interurbana pentru petenta incadrata in grad de handicap.

III. Citarea părților

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

6. Părțile au fost citate pentru data de 13.09.2019 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

7. Prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 3939/10.07.2019, petenta arată că, începând cu anul 2019, cand a fost modificata legea de acordare a biletelor de transport interurban cu scopul de a simplifica accesul la transportul interurban pe căile ferate sau cu autocarele, din

cauza faptului ca a avut probleme la utilizarea acestor bilete, a făcut reclamație la firma care face cursele, la DGASPC Mureș iar răspunsul primit de la firma de transport a fost că nu primește banii de la DGASPC pentru cursele cu aceste bilete completate greșit și că trebuie să respecte regulile ca să nu le fie refuzate biletele. Ministerul Muncii a redirecționat spre ANPD soluționarea problemei iar ANPD a redirecționat solicitarea la DGASPC Mureș.

În răspunsul primit de la DGASPC Mureș se concluzionează astfel: *„Având în vedere că la eliberarea билетelor vi s-au dat și instrucțiunile de utilizare a acestora, nu suntem în măsură să soluționăm petiția dumneavoastră”*.

8. Petenta dorește să afle ce se întâmplă în cazul în care un angajat al unei firme de transport rupe greșit cupoanele, cum poate folosi acea călătorie pierdută fără vina sa. De asemenea, petenta întreba de ce o persoană încadrată în grad de handicap nu are dreptul să circule cu bilete unice oriunde, iar persoanele cu cupon de pensionar pot circula oriunde și oricând, mai mult, uneori nici nu trebuie neapărat să fie titulari. Din acest motiv, petenta se considera îndreptățită să întrebe dacă poate circula utilizând cupoanele soțului.

9. Petenta a solicitat, de asemenea, clarificarea aspectului legat de faptul că are un drept conferit de lege, dar practic nu își poate exercita acest drept precum și acela referitor la faptul că este obligată să plece din localitatea de domiciliu spre o anumită direcție folosind cuponul dus și să se întoarcă la localitatea de domiciliu cu cuponul întors.

10. Prin notele scrise depuse cu adresa nr.6276/14.10.2019, petenta arată ca, din moment ce reclamatele nu considera o restricție privind ruta „dus” și cea „întors”, nu înțelege de ce operatorii de transport refuza cupoanele.

Petenta considera că situația ar fi simplificată prin inițierea unei modificări legislative prin care un bilet unic cu două călătorii să fie împărțit în două bilete cu o călătorie, păstrându-se celelalte elemente și condiții.

Petenta adresează CNCD solicitarea de a verifica modalitatea de completare și de utilizare a билетelor de călătorie, a protocolului încheiat între reclamata DGASPC și operatorul de transport precum și de a interveni pentru remedierea problemelor.

Sușinerile reclamatelor

11. Prin punctul de vedere depus în data de 20.09.2019 de reclamata DGASPC Mureș, aceasta arată că petentei i-au fost transmise scriptic, odată cu preluarea билетelor de călătorie, "Instrucțiuni de utilizare a билетelor de călătorie gratuită acordate în baza Legii nr.448/2006 actualizată", și i s-a răspuns în termen legal prin adresa nr. 22631/20.06.2019, conform reglementărilor legale în materie.

12. În ceea ce privește susținerea petentei potrivit căreia, deși are un drept conferit de lege, nu și-l poate exercita, reclamata arată că, potrivit reglementărilor legale în vigoare, (Constituției, Codul civil ca norme generale și prevederilor Legii nr. 448/2006 și HG nr. 1017/20.12.2018 ca norme speciale) există atât drepturi cât și obligații, iar fiecărui drept îi corespunde o obligație corelativă. Ori, în ipoteza în care exercitarea dreptului (transportul gratuit prin biletul de călătorie gratuită) depinde de îndeplinirea unei obligații corelative (completarea corectă a билетului de călătorie "de la stația până la stația", în mod corect, lizibil, fără ștersături, etc.), iar persoana încadrată în grad de handicap nu se conformează prevederilor legale, culpa este a acestei persoane pentru nerealizarea dreptului, nu a instituției care a eliberat biletul, sau a operatorului de transport.

13. În același timp, operatorul de transport are anumite obligații pentru a-și putea valorifica

dreptul (încasarea contravalorii costului biletelor, de la instituția publică cu care are încheiată convenția de colaborare), conform art. 17 din HG nr. 1017/20.12.2018, și anume:

- operatorul de transport interurban, la prezentarea biletului de călătorie gratuită de către persoana detinătoare, verifică: integritatea acestuia și prezența elementelor de siguranță și datele înscrise pe biletul de călătorie gratuită, precum și cele din documentul de identitate prezentat. Dacă există neconcordanțe, operatorul de transport interurban nu va permite folosirea biletului de călătorie gratuită.

De asemenea, la efectuarea unei călătorii de către persoana încadrată în grad de handicap pe baza biletului de călătorie gratuită, operatorul de transport interurban este obligat să completeze următoarele date:

-tariful total aferent pentru secțiunea înscrisă, pe cuponul dus sau pe cuponul întors și pe cupoanele anexă ale acestora, după caz;

-numărul de km total aferent pentru secțiunea înscrisă, pe cuponul dus sau pe cuponul întors și cupoanele anexă ale acestora, după caz

-„data călătorie” pe cuponul dus și pe cupoanele anexă ale acestuia, după caz, și „data călătorie DUS” pe biletul propriu-zis, în cazul călătoriei dus. Aceasta reprezintă data exactă în care persoana a pornit în călătoria dus;

-„data călătorie” pe cuponul întors și cupoanele anexă ale acestuia, după caz, și „data călătorie ÎNTORS” pe biletul propriu-zis, în cazul călătoriei întors. Aceasta reprezintă data exactă la care persoana a pornit în călătoria întors.

Totodată, la prezentarea biletului de călătorie gratuită în vederea efectuării călătoriei, operatorul de transport interurban va viza biletul de călătorie gratuită, conform reglementărilor proprii, după care va detașa și va reține cupoanele aferente, după caz, returnând persoanei biletul propriu-zis și celelalte cupoane rămase nedetașate din corpul biletului de călătorie gratuită.

Astfel, reclamata consideră că nu reprezintă discriminare prin restrângerea dreptului de a călători gratuit, atâta timp cât este culpa beneficiarului în exercitarea dreptului, iar necunoașterea legii sau interpretarea greșită a acesteia nu înlătură obligația persoanelor beneficiare de a se conforma legii și de a răspunde pentru încălcarea ei, conform principelui "nemo censetur legem ignorare".

14. Referitor la cadrul normativ care reglementează drepturile de călătorie pentru persoanele încadrate în grad de handicap, reclamata menționează ca utilizarea biletului unic gratuit de călătorie este reglementată în baza H.G. nr. 1017/2018 privind modalitatea de acordare a drepturilor la transport interurban gratuit persoanelor cu handicap (conform art. 24 alin. (I)-(6) din Legea nr. 448/2006).

Începând cu data de 1 ianuarie 2019, pentru transportul public interurban feroviar, rutier sau rjaval de călători pe teritoriul României, persoanele beneficiare vor utiliza același tip de bilet, denumit în continuare bilet de călătorie gratuită, al cărui model este prevăzut în anexa nr. 1 din H.G. nr. 1017/2018.

Operatorii de transport interurban pot presta serviciile de transport pentru beneficiarii Legii nr. 448/2006 numai în baza convențiilor încheiate cu direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București, denumite în continuare DGASPC, conform modelului prevăzut la art. 2 din hotărâre, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, conform art.5 din H.G. nr. 1017/20.12.2018.

Între operatorii de transport interurban și direcțiile generale de asistență socială și protecția

copilului județene există conventii de colaborare care sunt încheiate conform prevederilor legale, fără să fi fost revocate sau atacate în instanță pentru nelegalitate.

15. Referitor la întrebarea: "De ce sunt obligată să plec din localitatea de domiciliu spre o anumită direcție folosind cuponul DUS și să mă întorc la localitatea de domiciliu cu cuponul întors?", reclamata reiterează faptul că, conform prevederilor Normele Metodologice aprobate prin H.G. nr. 1017/2018 pentru aprobarea Normelor metodologice privind modalitatea de acordare a drepturilor la transport interurban gratuit persoanelor cu handicap: "Art. 16(4) Persoanele cu handicap, însoțitorii acestora, precum și asistenții personali sunt obligați să folosească întâi cuponul dus și, dacă este cazul, cupoanele anexă aferente, apoi cuponul întors și, dacă este cazul, cupoanele anexă aferente. "

16. Reclamata menționează faptul că a formulat două adrese către Ministerul Muncii și Justiției Sociale - ANPD (adresa nr. 21370/31.05.2019 și adresa de revenire nr. 21370/SEPBAS/22.08.2019) la care nu a primit răspuns.

De asemenea, din cauza faptului că, mai mulți operatori economici au predat către reclamata, bilete de transport, fără respectarea prevederilor legale (exemplu: s-a utilizat cuponul ÎNTORS fără a se utiliza deloc cuponul DUS) - aceste bilete s-au refuzat la plată, consecința fiind aceea că există cazuri în care operatorii de transport au solicitat rezilierea contractelor încheiate cu DGASPC Mures.

17. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr.5301/12.09.2019, reclamata ANPD Mures invocă excepția lipsei calității procesuale pasive, având în vedere că petenta nu indică fapta de discriminare ce i se impută, ci își manifestă nemulțumirea față de anumite prevederi ale HG nr.1017/2018, respectiv de erorile de punere în aplicare a normelor ce prevăd procedura de utilizare a biletelor de călătorie.

V. Motivele de fapt și de drept

18. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

19. În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive, ridicată de reclamata ANPD, CNCD urmează să o admită, având în vedere că petenta nu indică fapta de discriminare ce i se impută acestei reclamate, ci își manifestă nemulțumirea față de anumite prevederi ale HG nr.1017/2018, respectiv de erorile de punere în aplicare a normelor ce prevăd procedura de utilizare a biletelor de călătorie.

20. În cazul prezentat, cadrul normativ este constituit din Normele Metodologice aprobate prin H.G. nr. 1017/2018 pentru aprobarea Normelor metodologice privind modalitatea de acordare a drepturilor la transport interurban gratuit persoanelor cu handicap:

" ART. 8 prevede: (1) Același bilet de călătorie gratuită poate fi utilizat astfel încât călătoria dus să poată fi efectuată cu un operator de transport interurban, iar călătoria întors cu alt operator de transport interurban.

(2) Prin călătorie dus se înțelege călătoria efectuată din localitatea/stația X în localitatea/stația prin călătorie întors se înțelege călătoria efectuată din localitatea Y în localitatea X, indiferent de denumirile stațiilor. Călătoria întors între localitățile/stațiile Y și X poate avea loc pe un alt traseu decât călătoria dus între localitățile/stațiile X și Y.

(3) Beneficiarul Legii nr. 448/2006 poate efectua călătoria dus între localitățile/stațiile X și Y pe întreaga distanță cu un singur operator de transport interurban care va reține cuponul dus. La călătoria întors, beneficiarul va folosi, de asemenea, un singur operator de transport interurban pe întreaga distanță cuprinsă între localitățile/stațiile Y și X, pentru care operatorul reține cuponul întors și, dacă este cazul, cupoanele anexă întors."

ART. 15 (1) Persoanele cu handicap, asistenții personali, respectiv însoțitorii persoanelor cu handicap beneficiază de călătorii gratuite în baza biletelor de călătorie gratuită acordate în temeiul Legii nr.448/2006, tipărite de către DGASPC cu datele persoanei cu handicap, respectiv ale asistentului personal, conform art. 11 alin. (4) lit.f).

(2) Persoana cu handicap poate călători singură sau împreună cu un singur însoțitor ori cu asistent personal, după caz.

.....

(8) Pentru efectuarea călătoriei, persoanele cu handicap și asistenții personali ai acestora, după caz, completează rubricile „de la stația” și „până la stația” pe biletul propriu-zis și pe ambele cupoane/anexă, după consultarea prealabilă a operatorului de transport interurban

(9) Nu se admit la transport bilete de călătorie gratuită care prezintă ștersături, modificări, corecturi/ care sunt tipărite ilizibil.

ART. 16 (1) La efectuarea unei călătorii dus sau unei călătorii întors, persoana cu handicap, însoțitorul acesteia sau, după caz, asistentul personal va prezenta biletul de călătorie integral operatorului de transport interurban. Este interzis a se detașa una dintre părțile componente de către utilizator”

ART. 17 (1) La prezentarea biletului de călătorie gratuită și în timpul călătoriei, operatorul de transport interurban verifică:

a) integritatea acestuia și prezența elementelor de siguranță prevăzute la art. 9 alin. (4);
b) datele înscrise pe biletul de călătorie gratuită, precum și cele din documentul de identitate prezehtat. Dacă există neconcordanțe, operatorul de transport interurban nu va permite folosirea biletului de călătorie gratuită.

(2) La efectuarea unei călătorii pe baza biletului de călătorie gratuită, operatorul de transport interurban este obligat să completeze următoarele date:

a) tariful total aferent pentru secțiunea înscrisă, pe cuponul dus sau pe cuponul întors și pe cupoanele anexă ale acestora, după caz;

b) numărul de km total aferent pentru secțiunea înscrisă, pe cuponul dus sau pe cuponul întors și cupoanele anexă ale acestora, după caz;

c) „Data călătorie” pe cuponul dus și pe cupoanele anexă ale acestuia, după caz, și „Data călătorie /DUS” pe biletul propriu-zis, în cazul călătoriei dus. Aceasta reprezintă data exactă în care persoana a pornit în călătoria dus;

d) „Data călătorie” pe cuponul întors și cupoanele anexă ale acestuia, după caz, și „Data călătorie ÎNTORS” pe biletul propriu-zis, în cazul călătoriei întors. Aceasta reprezintă data

exactă la care persoana a pornit în călătoria întors.

(3) Tariful înscris pe cuponul dus sau pe cuponul întors este cel din ziua prezentării acestuia de către utilizator la operatorul de transport interurban, acesta respectând tarifele prevăzute în Convenție.

(4) La prezentarea biletului de călătorie gratuită în vederea efectuării călătoriei, operatorul de transport interurban va viza biletul de călătorie gratuită, conform reglementărilor proprii, după care va detașa și va reține cupoanele aferente, după caz, returnând persoanei biletul propriu-zis și celelalte cupoane rămase nedetașate din corpul biletului de călătorie gratuită. ”

21. Reclamata DGASPC a depus în copie solicitările de clarificare adresate Ministerului Muncii și Protecției Sociale în data de 31.05.2019 și în data de 22.08.2019 prin care cerea emiterea unui punct de vedere cu privire la situația în care o persoană încadrată în grad de handicap calatorește către altă localitate cu un mijloc de transport privat iar la întoarcere dorește să revină cu un mijloc de transport al unui operator prevăzut în convenția pe care DGASPC o are cu aceasta. Întrebarea adresată era dacă acea persoană poate folosi biletul dus sau întors pe ruta de întoarcere, dat fiind că normele prevăd că persoanele încadrate în grad de handicap, însoțitorii și asistenții personali sunt obligați să utilizeze mai întâi cuponul dus, și apoi cuponul întors.

Adresele menționate nu au primit răspuns până la data comunicării către CNCD.

22. Din verificarea Convenției încheiate între reclamata DGASPC Mureș și firma de transport Rocada Serv SRL (operatorul cu care a călătorit petenta), nr.9407/28.02.2019, valabilă în perioada 01.03.2019-28.02.2022, rezultă că aceasta a fost redactată cu respectarea modelului stabilit prin Ordinul nr.124/28.01.2019, emis de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Având în vedere cele menționate, CNCD va constata că nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare întrucât reclamata DGASPC nu a acționat față de petenta în mod discriminatoriu în comparație cu alți călători încadrați în grad de handicap.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se admite excepția lipsei calitatii procesuale pasive, ridicată de reclamata ANPD.
2. Nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare (nu sunt situații comparabile).
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților:
 - a).
 - b). DGASPC Mureș, str. Trebely nr. 7, Tg.Mureș, jud. Mureș
 - c). ANPD, Calea Victoriei nr. 194, Sector 1, București.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 01.04.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 01.04.2020

Redactată și motivată: L.G. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a

contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.